

POROČILO DELAVNICE »OSEBE BREZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA IN MIGRANTI«

Skupina na delavnici »Osebe brez zdravstvenega zavarovanja in migranti« si je zadala nalogo iskanja odgovorov in rešitev na vprašanje: Kako izboljšati dostopnost ranljivih skupin do preventivnih zdravstvenih programov in bazične oskrbe?

Izsledki in ugotovitve omenjene delavnice:

Jennie Popay je poudarila, da naj ne označujemo ljudi kot ranljive, raje kot marginalizirane, kar je dejstvo, situacija jih namreč dela ranljive, če jih označimo kot ranljive, pa je to že sodba.

Število ljudi brez zdravstvenega zavarovanja je precejšnje, okrog 40.000 (brezdomci, izbrisani, Romi, slovenski državljani in tujci brez zdravstvenega zavarovanja, socialno neprijavljeni tuji delavci, propadli obrtniki, trenutno zaposleni, a brez zdravstvenega zavarovanja) in ta problem se mora nujno reševati na sistemski ravni, ne s prostovoljnim delom.

Do 1. 1. 2012 so se vsi državljani Slovenije, če so bili brez službe in tujci s stalnim bivališčem zavarovali direktno pri občini stalnega prebivališča; s 1. 1. 2012 so se stvari spremenile – posameznik lahko pride do zdravstvenega zavarovanja, ki ga plača občina stalnega prebivališča, če je kategoriziran kot upravičenec socialne pomoči. Proces ugotovitve izvaja CSD, če se ugotovi, da je kdo lastnik nepremičnin, to lahko predstavlja oviro pri tovrstnem načinu zdravstvenega zavarovanja.

Pogoste so administrativne ovire, npr. zavarovalnica ne plača več kot 2 obiska patronaže.

Ljudje se bojijo iti k zdravniku, nimajo denarja in posledično je potem zdravljenje veliko dražje. Posebna problematika je tudi na področju rehabilitacije po posegih.

Vplačana sredstva delavcev ostajajo v fondih ZPIZ-a in ZZZS-ja, medtem ko nezavarovani ostajajo brez osnovnih pogojev za življenje, večina nezavarovanih je namreč nekdanjih delavcev.

Strokovnjaki na področju javnega zdravja se morajo zavzemati za odpravo neenakosti in dostopnost vsem. Naloga javnih institucij je analiza stanja in predlaganje rešitev v smeri izboljšanja.

Priložnost je tudi v zavezništvi z državami EU s strokovnjaki v javnem zdravstvu – močan strokovni glas, skupaj z mediji in javnostjo lahko sproži spremembe.

Narediti raziskavo – analizo koliko je dejansko oseb z zamrznjenim stanjem zdravstvenega zavarovanja.

Predlogi rešitev:

takojšnje - nujne:

- razširitev pravic iz 7. člena Zakona o zdravstvenem varstvu – tistim, ki so bili v preteklosti zavarovani, pa zdaj niso več, administrativno (s posebnimi potrdili) omogočiti dostop do javne zdravstvene službe;
- potrebno je urediti nujno zdravstveno zavarovanje vsem nezavarovanim;
- nezavarovanim kroničnim bolnikom omogočiti tako ambulantno kot bolnišnično zdravljenje;
- ljudi po težjih posegih in obolenjih namestiti v ustanove, npr. v dom starejših;
- nezavarovanim omogočiti dostop do nujne sanacije zob, do ortopedskih pripomočkov in nujnih sanitarnih pripomočkov, tudi očal;
- dopolnitev 4. člena zakona ZPIZ, omogočiti dolgoletnim, sedaj nezavarovanim delavcem, pridobitev potrebnih izvidov za uveljavljanje pravic iz naslova ZPIZ – z urejeno pokojnino bi jim zagotovili zdravstveno zavarovanje in socialno neodvisnost;
- interpretirati Ustavo in ugotoviti skladnost/neskladnost Ustave s 7. členom Zakona o zdravstvenem varstvu;
- prejemniki socialne pomoči, bi morali imeti avtomatično plačano zdravstveno zavarovanje, sami si ga namreč pogosto ne plačajo, saj prioriteto porabijo denar za nujne položnice;
- senzibilizirati in opolnomočiti zdravstvene delavce za tovrstno problematiko;
- predstaviti standarde kakovosti zdravstvenih delavcev (primer dobre prakse v tujini) za nezavarovane osebe v modulu izobraževanja;
- vsaka zdravstvena institucija mora imeti kulturnega mediatorja;
- vzpostavitev zavezništva na nacionalni in mednarodni ravni.

dolgoročne - sistemske:

- ureditev osnovnega zdravstvenega varstva za vse prebivalce Slovenije;
- ukinitve dodatnega zdravstvenega zavarovanja;
- ukinitve pro bono ambulant in reševanje te problematike na drug način, kajti s pro bono ambulantami le še povečujemo neenakosti in dajemo potuho.

Zapisala: Ivanka Huber